

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

14. listopadu 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Omezení svobody usazování – Pravomoc Soudního dvora – Přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – Čistě vnitrostátní situace – Vnitrostátní právní úprava, která zakazuje jakoukoliv činnost s cílem dosažení zisku v souvislosti s uchováváním pohřebních urn – Test přiměřenosti – Soudržnost vnitrostátní právní úpravy“

Ve věci C-342/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (regionální správní soud pro Benátsko, Itálie) ze dne 11. května 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 8. června 2017, v řízení

Memoria Srl,

Antonia Dall'Antonia

proti

Comune di Padova,

za přítomnosti:

Alessandry Calore,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Vilaras, předseda čtvrtého senátu, vykonávající funkci předsedy třetího senátu, J. Malenovský (zpravodaj), L. Bay Larsen, M. Safjan a D. Šváby, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. dubna 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Memoria Srl a A. Dall'Antonia G. Martinim, A. Sitziou a P. Pivou, avvocati,
- za Comune di Padova M. Lotto, V. Mizzonim, A. Sartorim a P. Bernardim, avvocati,

* Jednací jazyk: italština.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s E. De Bonisem, avvocato dello Stato,
 - za Evropskou komisi H. Tserepa-Lacombe a L. Malferrarim, jako zmocněnci,
- po vylischnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 21. června 2018,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 49 a 56 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Memoria Srl a Antonií Dall'Antonia na jedné straně a Comune di Padova (obec Padova, Itálie) na straně druhé ve věci právní úpravy přijaté touto obcí, jež zakazuje osobám, kterým byly předány pohřební urny, aby je svěřily za úplatu do úschovy soukromému podniku.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 8 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36), uvádí:
„(8) Ustanovení této směrnice týkající se svobody usazování a volného pohybu služeb by se měla použít pouze tehdy, jsou-li dotyčné činnosti otevřeny hospodářské soutěži, aby tato ustanovení členským státům neukládala povinnost liberalizovat služby obecného hospodářského zájmu nebo privatizovat veřejné subjekty, které tyto služby poskytují, nebo zrušit stávající monopoly pro jiné činnosti nebo pro určité distribuční služby.“
- 4 Článek 1 odst. 3 první pododstavec směrnice 2006/123 stanoví:
„Tato směrnice se nezabývá zrušením monopolů na poskytování služeb ani podporami udělovanými členskými státy, které upravují pravidla Společenství týkající se hospodářské soutěže.“

Italské právo

Zákon č. 234 ze dne 24. prosince 2012

- 5 Článek 53 legge n. 234, Norme generali sulla partecipazione e formazione alla dell' Italia all' attuazione della normativa e delle politiche dell' Unione europea (zákon č. 234, kterým se stanoví obecná pravidla účasti Italské republiky na tvorbě a provádění právních předpisů a politik Evropské unie), ze dne 24. prosince 2012 (GURI č. 3, ze dne 4. ledna 2013), stanoví:
„Na italské občany se nepoužijí pravidla či praxe vyplývající z italského práva, které mají diskriminační účinky v porovnání s podmínkami a zacházením, které zaručuje italský právní řád občanům Evropské unie.“

Zákon č. 130 ze dne 30. března 2001

- 6 Článek 3 legge n. 130, Disposizioni in materia di cremazione dispersione e delle Ceneri (zákon č. 130 o kremaci a rozptylu popela), ze dne 30. března 2001 (GURI č. 91, ze dne 19. dubna 2001), stanoví:

„1. Do šesti měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona může být [decreto del Presidente della Repubblica n. 285 approvazione del regolamento di polizia mortuaria (nařízení prezidenta republiky č. 285, kterým se schvaluje hřbitovní řád), ze dne 10. září 1990 (GURI č. 239, ze dne 12. října 1990)] pozměněno nařízením přijatým na základě čl. 17 odst. 1 zákona č. 400 ze dne 23. srpna 1988, ve znění pozdějších předpisů, na návrh ministra zdravotnictví, po konzultaci s ministry vnitra a spravedlnosti a po obdržení stanoviska příslušných parlamentních výborů, a to na základě těchto zásad:

[...]

- b) povolení kremace se udělí na základě vůle vyjádřené zesnulým za jeho života nebo členem jeho rodiny za těchto podmínek:

[...]

- c) rozptyl popela v souladu s vůlí zesnulého je povolen pouze v části hřbitova vyhrazené pro tento účel, ve volné přírodě nebo na soukromém pozemku; rozptyl na soukromém pozemku musí probíhat venku se souhlasem majitele a nelze za něj požadovat odměnu; rozptyl popela je v každém případě zakázán v obydlených oblastech [...]; rozptyl do moře, jezer a vodních toků je povolen v oblastech bez plavidel a staveb;

- d) rozptyl popela provede manžel či manželka nebo jiný oprávněný rodinný příslušník, vykonavatel závěti nebo zákonný zástupce sdružení podle písmene b) bodu 2 výše, jehož členem byl zesnulý, a pokud taková osoba není, osoba zmocněná k tomuto účelu obcí;

[...]

- f) na přepravu urny s popelem se nevztahují preventivní hygienická opatření stanovená pro přepravu mrtvých těl, nestanoví-li hygienické orgány jinak,

[...]

- i) ke krematoriu musí přiléhat síň vybavená tak, aby umožnila provedení pohřebních rituálů a důstojné rozloučení se se zesnulým.

[...]“

- 7 Článek 5 odst. 2 tohoto zákona stanoví:

„Nařízení ministra vnitra, po konzultaci s ministrem zdravotnictví a po vyslechnutí Associazione nazionale dei comuni italiani (ANCI) (Národní sdružení italských obcí), Confederazione nazionale dei servizi (Confservizi) (Národní svaz poskytovatelů služeb), jakož i nejreprezentativnějších sdružení, do jejichž předmětu činnosti patří záležitosti kremace, stanoví do šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona platné sazby za kremaci mrtvých těl a za uchovávání a rozptyl popela na vhodných místech hřbitovů.“

Narizení prezidenta republiky č. 285 ze dne 10. září 1990

- 8 Podle čl. 92 odst. 4 narizení prezidenta republiky č. 285 ze dne 10. září 1990:

„Nikdo nesmí přenechat místa pro soukromé hroby fyzickým nebo právnickým osobám, které usilují o dosažení zisku nebo o spekulaci s nimi.“

Regionální zákon č. 18 ze dne 4. března 2010

- 9 Legge regionale n. 18, Norme in materia funeraria, della Regione del Veneto (regionální zákon Benátska č. 18 o pohřbnictví) ze dne 4. března 2010 pověřil obce stanovením požadavků týkajících se úschovy a charakteristik pohřebních uren.

Narizení obce Padova o pohřebních službách

- 10 Článek 52 narizení obce Padova o pohřebních službách, ve znění rozhodnutí obce Padova č. 84 ze dne 30. listopadu 2015, stanoví:

„1. Pohřební urna bude svěřena k uchovávání v obydlí, pokud k tomu dal zesnulý za svého života písemně pokyn. Neexistuje-li takový písemný pokyn, může o svěřeni požádat manžel nebo manželka, nebo, nejsou-li, nejbližší příbuzný určený podle článků 74, 75, 76 a 77 občanského zákoníku, a pokud je jich více, absolutní většina z nich.

2. V případě prokázané citové vazby nebo vděčnosti může být urna svěřena do úschovy také jiným osobám, než jsou uvedeny v druhé větě předchozího odstavce, s výhradou předchozího písemného souhlasu oprávněných osob.

3. V žádném případě nesmí příjemce svěřit úschovu pohřební urny třetím osobám. Tento zákaz platí i v případě výslovné vůle zesnulého projevené za jeho života.

4. Urna musí být uschována výhradně v obydlí příjemce, na místě chráněném proti případnému znesvěcení nebo odcizení. Do urny nelze z jakéhokoliv důvodu činit otvory nebo díry.

5. Pohřební služba může kdykoli požádat o předložení pohřební urny ze strany příjemce k ověření nedotčenosti a stavu.

[...]

9. Kdykoliv lze požadovat, aby byla urna daná do úschovy uložena na hřbitově.

10. Vedle požadavků stanovených v odstavci 4 nemůže být úschova pohřebních uren v žádném případě uskutečňována za účelem dosažení zisku, a není tedy povolen výkon hospodářských činností, jejichž předmětem je, i když ne výlučně, úschova pohřebních uren z jakéhokoli titulu a na jakkoli dlouhou dobu. Tento zákaz platí i v případě výslovné vůle zesnulého projevené za jeho života.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 11 Memoria je společnost založená dne 1. prosince 2014, jejíž činnost spočívá v tom, že rodinám zesnulých, jejichž pozůstatky byly zpopelněny, poskytuje službu úschovy pohřebních uren prostřednictvím smlouvy o postoupení míst pro jejich uložení v kolumbáriích. Tato služba je prezentována tak, že má rodinám umožnit, aby nemusely uchovávat urny u nich doma, a současně jim nabízí snadnější přístup do prostor, v nichž jsou tyto urny uloženy, než je tomu u hřbitovů. Místa, kde

jsou uvedené urny uchovávány, jsou prezentována jako prostory určené výhradně k jejich uložení v prostředí, které je esteticky příjemné, klidné, chráněné a vhodné k rozjímání a modlitbě na památku zesnulých.

- 12 Od září 2015 uvedla Memoria do provozu prostory určené výlučně k uložení pohřebních uren, které nazývá „místa vzpomínek“, nacházející se v různých oblastech obce Padova. Přístup členů rodiny zesnulého na tato místa je podmíněn souhlasem s interním kodexem chování, který vyžaduje zejména dodržování pravidel dobrého vychování, slušnosti a důstojnosti, zákaz konzumace alkoholických nápojů a povinnost mít vhodné oblečení.
- 13 Antonie Dall'Antonia je potenciální zákaznicí společnosti Memoria, která má v úmyslu nechat zpopelnit tělesné pozůstatky svého manžela a uložit popel v jednom z těchto zařízení.
- 14 Obec Padova však přijala rozhodnutí č. 84 ze dne 30. listopadu 2015, kterým se mění nařízení této obce o pohřebních službách. V důsledku těchto změn je výslovně vyloučena možnost, aby osoba, které je předána pohřební urna do úschovy, využila za účelem úschovy této urny mimo domov služeb soukromého podniku, řízeného nezávisle na obecní hřbitovní službě.
- 15 Dne 15. února 2016 podala společnost Memoria a A. Dall'Antonia k Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (regionální správní soud pro Benátsko, Itálie) žalobu na zrušení uvedeného rozhodnutí, a pokud jde o společnost Memoria, na náhradu škody vzniklé v důsledku tohoto rozhodnutí. Na podporu své žaloby v podstatě tvrdí, že dotčená vnitrostátní právní úprava není v souladu s unijním právem, a konkrétně se zásadami svobody usazování a volného pohybu služeb.
- 16 V této souvislosti předkládající soud uvádí, že má pochybnosti, pokud jde o možnost dovolávat se těchto zásad, jelikož dotčená vnitrostátní právní úprava se nevztahuje na celé území státu, nýbrž pouze na obec Padova. Naproti tomu, pokud se uvedených zásad dovolávat lze, má uvedený soud za to, že existují důvody k pochybnostem o tom, zda je dotčená vnitrostátní právní úprava s nimi v souladu, jelikož není odůvodněna žádným důvodem veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.
- 17 Za těchto okolností se Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (regionální správní soud pro Benátsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být články 49 a 56 Smlouvy o fungování Evropské unie vykládány v tom smyslu, že brání použití následujících ustanovení článku 52 nařízení obce Padova o pohřebních službách [ve znění rozhodnutí obce Padova č. 84 ze dne 30. listopadu 2015, která stanoví]:

,V žádném případě nesmí příjemce svěřit úschovu pohřební urny třetím osobám. Tento zákaz platí i v případě výslovné vůle zesnulého projevené za jeho života‘ (odstavec 3).

Urna musí být uschována výhradně v obydlí příjemce[...]' (odstavec 4).

,[...] Úschova pohřebních uren nemůže být v žádném případě uskutečňována za účelem dosažení zisku, a není tedy povolen výkon hospodářských činností, jejichž předmětem je, i když ne výlučně, úschova pohřebních uren z jakéhokoli titulu a na jakkoli dlouhou dobu. Tento zákaz platí i v případě výslovné vůle zesnulého projevené za jeho života‘ (odstavec 10)“
- 18 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 31. července 2017 byla zamítnuta žádost předkládajícího soudu o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve zrychleném řízení podle čl. 105 jednacího řádu Soudního dvora.

K předběžné otázce

K pravomoci Soudního dvora

- 19 Italská vláda tvrdí, že Soudní dvůr nemá pravomoc odpovědět na položenou otázku, jelikož ustanovení unijního práva, jejichž výklad je požadován, se na spor v původním řízení nevztahují, protože se týká čistě vnitrostátní situace.
- 20 Podle článku 94 jednacího řádu přísluší předkládajícímu soudu, aby Soudnímu dvoru sdělil, v čem má jím projednávaný spor, navzdory čistě vnitrostátnímu charakteru, vztah k článkům 49 a 56 SFEU, v jehož důsledku je výklad těchto článků nezbytný pro vyřešení tohoto sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 55).
- 21 Při neuvedení takových údajů musí být žádost o rozhodnutí o předběžné otázce prohlášena za nepřijatelnou.
- 22 Námitku vznesenou italskou vládou je tedy třeba přezkoumat v rámci ověření přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 23 Je třeba připomenout, že o sporu, třebaže v něm proti sobě stojí příslušníci téhož členského státu, je třeba mít za to, že má vztah k článkům 49 a 56 SFEU, v jehož důsledku je výklad těchto ustanovení nezbytný pro vyřešení tohoto sporu, pokud vnitrostátní právo předkládajícímu soudu ukládá, aby byla uvedeným státním příslušníkům přiznána stejná práva, jaká by v téže situaci vyplývala státním příslušníkům jiných členských států z unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. února 2013, Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia a další, C-111/12, EU:C:2013:100, bod 35, jakož i ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 52).
- 24 V projednávané věci proti sobě ve sporu v původním řízení stojí společnost podle italského práva a italská státní příslušnice na jedné straně a obec nacházející se na území Itálie na straně druhé, avšak předkládající soud uvádí, že na základě článku 53 zákona č. 234 ze dne 24. prosince 2012 musí této společnosti a této státní příslušnici umožnit využít článků 49 a 56 SFEU.
- 25 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že předkládající soud doložil, v čem má jím projednávaný spor navzdory jeho čistě vnitrostátnímu charakteru vztah k článkům 49 a 56 SFEU, v jehož důsledku je požadovaný výklad unijního práva nezbytný pro vyřešení tohoto sporu, a žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tudíž v tomto ohledu přípustná.
- 26 Obec Padova a italská vláda kromě toho tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřijatelná i z jiných důvodů.
- 27 Zaprvé tato žádost podle nich neobsahuje všechny skutkové a právní poznatky nezbytné k tomu, aby Soudní dvůr mohl poskytnout užitečnou odpověď na položenou otázku. Předkládající soud zejména neuvedl argumenty obce Padova, které zdůrazňují veřejné zájmy, k jejichž ochraně byly předpisy dotčené v původním řízení přijaty.
- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 94 odst. b) a c) jednacího řádu musí každá žádost o rozhodnutí o předběžné otázce uvádět znění vnitrostátních předpisů, jejichž použití přichází ve sporu v původním řízení v úvahu, jakož i vztah, který předkládající soud spatřuje mezi těmito ustanoveními a ustanoveními unijního práva, jejichž výklad je požadován.

- 29 V projednávaném případě předkládající soud citoval relevantní ustanovení nařízení obce Padova o pohřebních službách, ve znění rozhodnutí obce Padova č. 84 ze dne 30. listopadu 2015, a upřesnil, že výklad článků 49 a 56 SFEU je požadován proto, že legalita tohoto nařízení byla zpochybněna z důvodu jeho údajného rozporu se zásadami volného pohybu služeb a svobody usazování.
- 30 Z toho vyplývá, že předkládající soud splnil právně dostačujícím způsobem povinnost uvést znění vnitrostátních předpisů, jejichž použití přichází ve sporu v původním řízení v úvahu, jakož i vztah mezi těmito ustanoveními a ustanoveními unijního práva, jejichž výklad je požadován.
- 31 Námitka nepřípustnosti vznesená obcí Padova a italskou vládou tedy musí být zamítnuta.
- 32 Italská vláda dále tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžných otázkách je předčasná. Podle této vlády totiž měl předkládající soud před položením předběžné otázky Soudnímu dvoru přezkoumat, zda vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení zakazuje nebo povoluje výkon hospodářské činnosti, jejímž předmětem je uložení a uchovávání pohřebních uren, a identifikovat při tom cíle sledované touto právní úpravou.
- 33 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vnitrostátní soudy mají tu nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr, mají-li za to, že věc, kterou projednávají, vyvolává otázky vyžadující výklad či posouzení platnosti ustanovení unijního práva nezbytných pro vyřešení sporu, který jim byl předložen, a zejména že této možnosti mohou využít v jakémkoli okamžiku řízení, který považují za vhodný (rozsudek ze dne 5. července 2016, Oġňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 17 a citovaná judikatura).
- 34 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce tudíž nelze prohlásit za nepřípustnou pouze z toho důvodu, že byla podána v rané fázi původního řízení.
- 35 Námitka nepřípustnosti vznesená italskou vládou tedy musí být zamítnuta.
- 36 Konečně, obec Padova má za to, že vzhledem k tomu, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení se týká těch nejosobnějších práv jednotlivce, brání zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání v každém případě tomu, aby tato právní úprava mohla být zpochybněna.
- 37 Nicméně i když není nutně vyloučeno, že zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání mohou být relevantní, jejich případná interakce se svobodami pohybu představuje meritorní otázku. Pouhá jejich zmínka tedy nemůže stačit k prokázání toho, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce postrádá užitečnost, jelikož odpověď na ni je i nadále pro předkládající soud nezbytná k vydání rozhodnutí. Taková žádost o rozhodnutí o předběžné otázce tudíž není nepřípustná.
- 38 Námitku nepřípustnosti vznesenou obcí Padova je tedy třeba zamítnout.
- 39 Z výše uvedeného vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K věci samé

Úvodní poznámky

- 40 Zprvce, na jednání Komise uvedla, že není namístě zkoumat vnitrostátní právní úpravu dotčenou v původním řízení s ohledem na ustanovení Smlouvy o FEU týkající se základních svobod, jelikož ve věci v původním řízení se použije směrnice 2006/123.

- 41 Je však třeba uvést, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která zakazuje, aby soukromé podniky poskytovaly službu úschovy pohřebních uren, vede, jak vyplývá z údajů uvedených v předkládacím rozhodnutí, k přiznání monopolu na poskytování služby uchovávání uren obecním službám. Z článku 1 odst. 3 směrnice 2006/123, vykládaného ve světle bodu 8 odůvodnění této směrnice, přitom vyplývá, že tato směrnice se nezabývá zrušením monopolů na poskytování služeb.
- 42 Taková právní úprava proto nespadá do působnosti směrnice 2006/123, a musí být tedy zkoumána pouze z hlediska ustanovení Smlouvy.
- 43 Zadruhé, předkládající soud ve své otázce odkázal jak na článek 49 SFEU, tak na článek 56 SFEU.
- 44 V tomto ohledu je nicméně nutno konstatovat, že pouze první z těchto dvou ustanovení je použitelné ve sporu v původním řízení. Pokud totiž hospodářský subjekt hodlá skutečně vykonávat hospodářskou činnost prostřednictvím stále provozovny a na dobu neurčitou, musí být jeho situace posuzována z hlediska svobody usazování, jak je vymezena v článku 49 SFEU (viz zejména rozsudky ze dne 29. září 2011, Komise v. Rakousko, C-387/10, nezveřejněný, EU:C:2011:625, bod 22, a ze dne 23. února 2016, Komise v. Maďarsko, C-179/14, EU:C:2016:108, body 148 až 150).
- 45 Ukazuje se přitom, že ve věci v původním řízení hodlá společnost Memoria poskytovat na území obce Padova službu úschovy pohřebních uren prostřednictvím stále provozovny a na dobu neurčitou. Z toho vyplývá, že na předběžnou otázku je třeba nahlížet tak, že se týká pouze výkladu článku 49 SFEU.
- 46 S ohledem na výše uvedené je třeba položenou otázku chápat v tom smyslu, že předkládající soud se v podstatě táže, zda článek 49 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež osobě, které byla předána pohřební urna, zakazuje, a to i navzdory výslovné vůli zesnulého, svěřit urnu do úschovy třetí osobě, ukládá jí uchovávat urnu ve svém obydlí, ledaže ji uloží na obecním hřbitově, a nadto zakazuje jakoukoliv činnost vykonávanou za účelem dosažení zisku, jejímž předmětem, i když nikoliv výlučným, je úschova pohřebních uren z jakéhokoliv titulu a na jakkoliv dlouhou dobu.

K otázce

- 47 Nejprve je třeba připomenout, že článek 49 SFEU brání jakémukoliv opatření, které představuje omezení svobody usazování, ledaže je takové omezení odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 5. prosince 2013, Venturini a další, C-159/12 až C-161/12, EU:C:2013:791, body 30 a 37).
- 48 Zaprvé, podle ustálené judikatury představuje omezení ve smyslu článku 49 SFEU jakékoli vnitrostátní opatření, které třebaže je použitelné bez diskriminace na základě státní příslušnosti, zakazuje výkon svobody usazování zaručené Smlouvou občany Unie, brání mu nebo jej činí méně přitažlivým (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. ledna 2016, Laezza, C-375/14, EU:C:2016:60, bod 21).
- 49 V projednávaném případě je s ohledem na vyjádření předkládajícího soudu třeba konstatovat, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která zakazuje občanům Unie poskytovat v dotčeném členském státě službu úschovy pohřebních uren, brání tomu, aby se tam tito občané za účelem výkonu takové úschovy usazovali, a může tedy bránit výkonu svobody usazování zaručené Smlouvou uvedenými občany.
- 50 Taková právní úprava tedy zavádí omezení svobody usazování ve smyslu článku 49 SFEU.

- 51 Zadruhé, podle ustálené judikatury může být omezení svobody usazování odůvodněno – pod podmínkou, že se uplatňuje bez diskriminace na základě státní příslušnosti – naléhavými důvody obecného zájmu, pokud je způsobilé zaručit uskutečnění cíle, který sleduje a nepřekračuje meze toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 9. března 2017, Piringer, C-342/15, EU:C:2017:196, bod 53 a citovaná judikatura).
- 52 Konkrétně je třeba ještě připomenout, že vnitrostátní právní předpisy jsou způsobilé zaručit uskutečnění dovolávaného cíle pouze tehdy, když skutečně odpovídají snaze dosáhnout jej soudržným a systematickým způsobem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. března 2009, Hartlauer, C-169/07, EU:C:2009:141, bod 55, a ze dne 23. prosince 2015, Hiebler, C-293/14, EU:C:2015:843, bod 65).
- 53 V projednávaném případě obec Padova a italská vláda tvrdí, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení, o níž je nesporné, že se uplatňuje bez diskriminace na základě státní příslušnosti, je odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu souvisejícími s ochranou veřejného zdraví, nutností zajistit náležitou úctu k památce zesnulých, jakož i ochranou morálních a náboženských hodnot převládajících v Itálii, které brání komerčním a světským činnostem v souvislosti s uchováváním popela zesnulých, a tedy tomu, aby cílem úschovy posmrtných ostatků bylo dosažení zisku.
- 54 Pokud jde v této souvislosti zaprvé o odůvodnění související s ochranou veřejného zdraví, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že ochrana veřejného zdraví patří mezi naléhavé důvody obecného zájmu uznávané unijním právem a členské státy mají v této oblasti široký prostor pro uvážení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. června 2010, Blanco Pérez a Chao Gómez, C-570/07 a C-571/07, EU:C:2010:300, body 44, 68 a 106).
- 55 Takový cíl však nemůže odůvodnit omezení dotčené v původním řízení, jelikož popel zemřelého, na rozdíl od tělesných pozůstatků, je z biologického hlediska inertní, neboť je žářem sterilizován, takže jeho úschova nemůže obnášet omezení nutné z důvodů veřejného zdraví.
- 56 Z toho důvodu není cíl ochrany veřejného zdraví uváděný obcí Padova a italskou vládou způsobilý odůvodnit omezení svobody usazování zavedená vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení.
- 57 Zadruhé, pokud jde o cíl ochrany náležité úcty k památce zesnulých, ten může rovněž představovat naléhavý důvod obecného zájmu.
- 58 Kromě toho lze zajisté mít za to, že vnitrostátní právní úprava zakazující soukromým podnikům provozovat úschovu pohřebních uren je způsobilá zaručit dosažení tohoto cíle. Takový zákaz totiž může zaručit, že úschova těchto uren bude svěřena zařízením, která podléhají specifickým povinnostem a kontrolám, jež mají zajistit náležitou úctu k památce zesnulých. Nadto je způsobilý zaručit, že v případě, že dotčené podniky činnost úschovy ukončí, nebudou dotčené urny opuštěny nebo jejich obsah rozptýlen nepatřičným způsobem na nepatřičných místech.
- 59 Je však třeba konstatovat, že existují méně omezující opatření umožňující dosáhnout uvedeného cíle, jako je zejména povinnost zajistit úschovu uren za podobných podmínek jako obecní hřbitovy a v případě ukončení činnosti přemístit tyto urny na veřejný hřbitov nebo je vrátit příbuzným zesnulého.
- 60 Vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení tedy překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle ochrany náležité úcty k památce zesnulých.
- 61 Za těchto podmínek nemohou být omezení svobody usazování zavedená uvedenou právní úpravou odůvodněna z hlediska ochrany náležité úcty k památce zesnulých.

- 62 Pokud jde zatřetí o morální a náboženské hodnoty převládající v dotyčném členském státě, italská vláda tvrdí, že tyto hodnoty brání tomu, aby činnost úschovy tělesných ostatků mohla být provozována s cílem dosažení zisku.
- 63 Nicméně aniž je třeba vyjadřovat se k hodnotě takového cíle, je třeba uvést, že ze samotného znění čl. 5 odst. 2 zákona č. 130 ze dne 30. března 2001 vyplývá, že uchovávání posmrtného popela je v tomto členském státě zpoplatněno, přičemž sazby stanoví ministerstvo vnitra po konzultaci ministerstva zdravotnictví a určitých sdružení.
- 64 Zpřístupnění činnosti úschovy tělesných ostatků soukromým subjektům mohlo být přitom podřízeno téže cenové regulaci, kterou samu o sobě zjevně dotyčný členský stát nepovažuje za odporující jeho morálním a náboženským hodnotám.
- 65 Při neexistenci tohoto zpřístupnění tedy vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení dovolávaného cíle, a proto nemůže být v žádném případě odůvodněna tímto cílem.
- 66 Z výše uvedeného vyplývá, že na položenou otázku je třeba odpovědět tak, že článek 49 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež osobě, které byla předána pohřební urna, zakazuje, a to i navzdory výslovné vůli zesnulého, svěřit urnu do úschovy třetí osobě, ukládá jí uchovávat urnu ve svém obydlí, ledaže ji uloží na obecním hřbitově, a nadto zakazuje jakoukoliv činnost vykonávanou za účelem dosažení zisku, jejímž předmětem, i když nikoliv výlučným, je úschova pohřebních uren z jakéhokoliv titulu a na jakkoliv dlouhou dobu.

K nákladům řízení

- 67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 49 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jež osobě, které byla předána pohřební urna, zakazuje, a to i navzdory výslovné vůli zesnulého, svěřit urnu do úschovy třetí osobě, ukládá jí uchovávat urnu ve svém obydlí, ledaže ji uloží na obecním hřbitově, a nadto zakazuje jakoukoliv činnost vykonávanou za účelem dosažení zisku, jejímž předmětem, i když nikoliv výlučným, je úschova pohřebních uren z jakéhokoliv titulu a na jakkoliv dlouhou dobu.

Podpisy.